

DÜNYA İNSAN HAKLARI GÜNÜ DEKLARASYONU

Ahıska ve çevresinde yaşayan 45.985 çocuk, 18.923 ihtiyar ve 27.399 kadından oluşan toplam 92.307 bin Türk 14 Kasım 1944 tarihinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) yönetiminin kararıyla yurttaşları oldukları Gürcistan SSC'deki vatanları Ahıska'dan sürgün edilmiştir. Sürgün sırasında yaklaşık 17 bin masum insan açlık, soğuk ve hastalık nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Atalarından kalma mülkleri müsadere edilerek tüm insanlık hakları çiğnenen Ahıskalılar, haksız, adaletsiz ve insan hak ve onurunu ayaklar altına alan insanlık dışı bir uygulamaya maruz bırakılmıştır.

SSCB'nin 1956 ve 1968 yıllarında yayınladığı kararnamelerde Ahıskalıların hakları iade edilir gibi ifadeler kullanılsa da bunlar uygulanmamıştır. SSCB Yüksek Sovyeti 14 Kasım 1989 tarihli kararında 1944 sürgününü uluslararası hukuka, insan doğasına ve sosyal düzene karşı işlenmiş ağır bir cinayet olarak kınamış fakat Ahıska Türklerinin vatanlarına dönüşü için herhangi bir adım atılmamış, yaşanan adaletsizlik günümüze kadar devam etmiştir. SSCB dağılınca, Ahıskalılar yaşadıkları ülkelerde yeni sorunlarla yüz yüze kalmıştır. Bugün Ahıskalılar, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Azerbaycan, Rusya, Gürcistan, Ukrayna, Türkiye ve ABD'de dağınık olarak yaşamakta, ata yurtlarına geri dönememekte, geri dönüşleri hukuk dışı uygulamalarla engellenmektedir.

Gürcistan Cumhuriyeti hükümeti 1999 yılında Avrupa Konseyi ile yaptığı antlaşma ve Konsey'e kabul şartı (Opinion 209, 1999) olarak 2007 yılında çıkardığı 5261-PC sayılı yasa ile bir taraftan Ahıska Türklerinin Gürcistan'a dönme haklarını tanıyarak tek-taraflı uluslararası hukuk işlemi olarak tanımayı, diğer taraftan tek-taraflı söz vermeyi gerçekleştirmiştir. Buna karşın, ilgili yasada belirtilen "tarihi adaletin gerçekleşmesi" ve "onurlu ve gönüllü" geri dönüş için gerekli koşullar sağlanamamış, Ahıska Türkleri vatanlarına geri dönememiştir.

Geri dönüş için istenen belgelerin fazlalığına, geri dönüş prosedürünün karmaşıklığına, başvuruların değerlendirilmesinin keyfiliğe ve suiistimale açık olmasına rağmen 2008-2009 yılları arasında 20 binden fazla kişi vatanlarına dönmek için Gürcistan makamlarına başvuru yapmış, bunların sadece 8900'ünün başvurusu kabul edilmiştir. 2017 yılı itibariyle sadece 1998 kişiye repatriant statüsü verilmiş, bunlardan 494 kişiye şartlı vatandaşlık hakkı tanınmıştır. Şartlı vatandaşlık verilen 494 kişinin aile bütünlüğünün korunmadığı, bilinçli bir şekilde başvuru yapan ailelerin bazı üyelerine vatandaşlık verilmediği ve bu sebepten geri dönmek isteyenlerin bu haktan yararlanamadığını belirtmek isteriz.

Dünya Ahıska Türkleri Birliği (DATÜB) , sürgüne uğrayan ve 81 yıldır insanlık suçlarının mağdurları olan tüm Ahıska Türkleri adına ilgili ülke ve kuruluşlardan sorumluluklarını

yerine getirmelerini ve Ahıska Türklerinin maruz kaldıkları insan hakları ihlallerinin ortadan kaldırılması için şunları talep etmektedir:

1. **Gürcistan Cumhuriyeti hükümeti**, kabul ettiği gibi Ahıska Türklerinin tabi tutulduğu haksız muameleyi adil bir şekilde gidermeli, 5261-PC sayılı yasayı sağlıklı ve hukuka uygun şekilde uygulamalıdır. Gürcistan'ın Ahıska Türklerinin insan hak ve onuruna uygun şekilde yurttaşlık ve mülkiyet hakkı da dâhil Gürcistan vatandaşlarına tanınan tüm haklardan yararlanmasını sağlamak için gerekli yasal düzenlemeleri yapması Ahıskalıların en büyük arzusudur.

2. SSCB'nin yasal varisi olarak **Rusya Federasyonu**, Ahıska Türklerine yapılanların bir haksızlık olduğunu kabul etmeli, sürgünü kınamalı, sürgün edilen halkın maddî ve manevî kayıplarının karşılanmasına katkıda bulunmalı ve Ahıskalıların vatanlarına dönüşü konusunda maddi, hukuki ve siyasî destek vermelidir.

3. **Avrupa Konseyi**, 1999 yılında kayıtlarına geçen meseleyi yakından takip etmeli, çözüm konusunda her türlü desteği vermelidir. Avrupa Konseyi, Konseyin Gürcistan raporlarına da (örn. Doc. 12554, 28 Mart 2011) da yansıyan "sadece teknik gerekçelerle müracaatların reddedilmesi", "evraklarla ilgili esneklik gösterilmemesi" ve "kendi imkânlarıyla Gürcistan'a göç etmek isteyen Ahıskalıların ülkeye yerleşmek isteyen diğer yabancılardan daha fazla engelle karşılaşması" gibi engellerin giderilmesine katkı sağlamalı, geri dönüşü sağlamak için gerekli mekanizmaları harekete geçirmeli, çözümün takipçisi ve parçası olmalıdır.

4. Uluslararası antlaşmalar ve Gürcistan ile dostane komşuluk ilişkileri çerçevesinde meselenin çözümüyle yakından ilgilenen **Türkiye Cumhuriyeti'nin**, Ahıska Türklerinin maruz kaldığı hak ihlallerinin giderilmesi hususunda ve özellikle geri dönüş sürecinde aktif şekilde yer aldığı desteğini devam ettirmesi tüm Ahıskalıların en büyük temennisidir.

İnsanlık için bayram olarak kutlanması gereken İnsan Hakları Günü, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde belirtilen mülkiyet hakkı, seyahat hakkı, yurttaşlık hakkı ve eşitlik hakkı gibi haklardan yoksun bırakılan ve maruz kaldıkları ayrımcılıklardan dolayı Ahıska Türkleri için acı ve kederli bir gündür. Ahıska Türklerinin 81 yıldır giderilmeyen hak ihlalleri ve yaşadıkları siyasi, etnik, dini, kültürel ve ekonomik ayrımcılık üzerinde demokratik, özgür, adil ve uygar dünya inşa edilemez. **10 ARALIK 2025**

ZİYATDİN KASSANOV

DÜNYA AHISKA TÜRKLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI

